

Stališče CAA glede električnih koles in koles z električno podporo

Povpraševanje po električnih kolesih in kolesih z električno podporo *pedelec* ter njihova ponudba nenehno naraščata. Ta trend se odvija neodvisno od stališč planinskih organizacij, vendar pa zahteva njihovo angažiranje. Večina planinskih organizacij vključenih v CAA je sprejela stališča glede gorskega kolesarjenja kot gorskega športa in razvila smernice, brošure in tečaje usposabljanja, ki naslavljajo njegove športne, okoljevarstvene in družbeno-kulturne vidike. Še vedno organizacije včasih sodelujejo pri regionalnih in medregionalnih programih gorskega kolesarjenja. Vendar pa električna kolesa in kolesa z električno podporo pri tem še vedno igrajo manjšo, oziromaj nikakršno vlogo. Zato je treba naslednja načela združenja CAA razumeti kot široko nadrejeno stališče.

Opredelitev in razmejitvev

Kolesa z električnimi motorji se običajno delijo na kolesa z električno podporo *pedelec* in električna kolesa.

- Pri **klasičnem kolesu z električno podporo** motor samo pomaga kolesarju med pedaliranjem. Kar zadeva pravne zadeve, so kolesa z električno podporo enakovredna kolesom in se jih lahko vozi brez zavarovalne nalepke ali vozniškega dovoljenja, če električni motor ne zagotavlja več kot 250 W neprekinjene izhodne moči in se samodejno izklopi pri hitrostih, ki presegajo 25 km/h.¹

- **Močnejša kolesa z električno podporo** zagotavljajo več pomoči med pedaliranjem, medtem ko je mogoče **električna kolesa** voziti tudi popolnoma brez pedaliranja. Obe vrsti koles zahtevata zavarovalno nalepko, se enačita z motornim prometom in po zakonu nimata dovoljenja za vožnjo po pohodniških in kolesarskih poteh!

Vendar pa je treba opozoriti, da se v praksi izraza "kolo z električno podporo" in "električno kolo" pogosto uporabljata kot sopomenki brez jasnega razlikovanja v pomenu. Naslednje izjave veljajo samo za klasična kolesa z električno podporo, ki se pogovorno pogosto imenujejo tudi električna kolesa ali električna gorska kolesa (E-MTB).

Osnovno stališče organizacij v CAA

Združenje CAA zagovarja lastno telesno gibanje in ne podpira vožnje v gorah z električnimi kolesi in ojačanimi kolesi z električno podporo (> 250 W neprekinjene izhodne moči, pomoč pri hitrostih > 25 km/h).

Po mnenju CAA pa uporaba klasičnega kolesa z električno podporo ne nasprotuje načelu gibanja z lastno fizično močjo. Zato CAA podpira gorsko kolesarjenje s klasičnimi kolesi z električno podporo, saj to odpira nove možnosti za udejstvovanje v gorskih športih. Ne glede na to, ali se kolesa z električno podporo uporabljajo zgolj za gorsko kolesarjenje, kot alternativno sredstvo za dostop do drugih gorskih dejavnosti, kot kolo v heterogeni skupini, ali kot prevozno sredstvo za vsakodnevne potrebe - z uporabo teh koles postane izkušnja gorskega kolesarjenja bolj dostopna. Kljub temu so združenja v CAA sprejela zelo kritičen pogled na porast uporabe koles z električno podporo na alpskem terenu.

¹ Ta opredelitev se nanaša na direktivo EU 2002/24/ES.

Zlasti povečanje števila uporabnikov teh koles in razširjeno območje njihove uporabe nakazujeta, da se lahko pojavijo in okrepijo tako okoljski kot socialno-kulturni konflikti. Ko gre za uporabo koles z električno podporo v gorah, se zato kaže nujna potreba po usposabljanju o vidikih, povezanih z naravo in okoljem, nadzorom, obsegom in nevarnostmi, kot tudi o osnovnih tehnikah vožnje za začetnike.

Priporočila CAA "Gorsko kolesarjenje - varno in strpno", sprejeta leta 2012, načeloma veljajo tudi za kolesa z električno podporo.

Gorski športi in kolesa z električno podporo

Po eni strani dodatna pomoč električnega motorja med (gorskim) kolesarjenjem ponudi priložnost za udejstvovanje v gorskih športih tudi ljudem, ki so tej dejavnosti manj naklonjeni, oziroma so manj fizično sposobni zanjo; vendar pa to možnost vse bolj uporabljajo tudi spretni in izkušeni gorski kolesarji, saj jim omogoča, da dosežejo bolj oddaljene in/ali zahtevne cilje z manj fizičnega napora. To pomeni, da lahko s kombinacijo aktivnosti na poti udeleženci energijo prihranijo za planinsko ali smučarsko turo, ki sledi, kar omogoči, da je ta faza aktivnosti izpeljana bolj varno. Poleg tega kolesa z električno podporo omogočijo, da se na skupno turno kolesarjenje odpravijo osebe z zelo različnimi fizičnimi sposobnostmi, saj podpora elektromotorja uravnovesi razlike med udeleženci. Po drugi strani pa povečan domet in sposobnost dostopa do višjih, bolj gorniških destinacij s pomočjo gorskih koles z električno podporo zahteva poglobljeno razumevanje tehnik vožnje in s tem povezanih tveganj. Planinske organizacije zato priporočajo primerne preventivne ukrepe.

Alpska infrastruktura in kolesa z električno podporo

Zakonska določila, ki urejajo uporabo poti s kolesi in gorskimi kolesi na splošno, posebej pa s kolesi z električno podporo, se med alpskimi državami precej razlikujejo. Ko gre za dovoljeno rabo poti v vsaki državi ali regiji, se organizacije znotraj CAA načeloma zavzemajo za spoštljivo in premišljeno skupno rabo s strani pohodnikov in gorskih kolesarjev, vključno s kolesarji na kolesih z električno podporo, na izključno za to namenjenih poteh. Pešci imajo vedno prednost. V vsakem primeru je to treba spoštovati zlasti, če je uporaba poti kolesarjem prepovedana z zakonom, ali lastnik zemljišča, oziroma skrbnik poti, nista dala soglasja za rabo. Naraščajoča uporaba koles z električno podporo lahko zaradi večjega števila in višje hitrosti kolesarjev v določenih primerih vodi do potencialnih konfliktov, še posebej pri vožnji navzgor. Odgovor združenja CAA na to v splošnem zajema pozive k strpnosti do drugih, spoštovanju, lastni osebni odgovornosti, in pa k reševanju individualnih primerov ter diferenciaciji intervencij namesto splošnih prepovedi. Intervencijske ukrepe je treba razvijati s skupnimi močmi. To zahteva jasne oznake na zemljevidih, v literaturi in pri označevanju poti.

Koče, ki pripadajo planinskim organizacijam, so pogosto priljubljena destinacija za gorske kolesarje. Za nekatere koče porast v uporabi koles z električno podporo ponuja nove priložnosti. Uporabniki teh koles pa polnilne postaje lahko pričakujejo le na kočah, kjer je na voljo dovolj energije iz obnovljivih virov.

Ohranjanje narave, varstvo okolja in kolesa z električno podporo

Z vidika ohranjanja in varstva okolja združenje CAA za klasična kolesa z električno podporo posreduje enaka priporočila, kot se nanašajo na gorsko kolesarjenje na splošno:

- Posebej se trudite preprečiti poškodbe zaradi erozije tako, da uporabljate samo ustrezne in odobrene poti, po njih pa vozite z ustreznimi tehnikami vožnje in prilagojeno hitrostjo. Predvsem

od tega je odvisno, ali je za lastnike zemljišč in skrbnike poti sprejemljivo, da po poti vozite z gorskim kolesom.

- Spoštujte rastlinske in živalske habitate.
- Spoštujte divjad, zlasti v mraku in ob zori.
- Ne vozite po brezpotjih.
- Upošteвайте obstoječe omejitve v zvezi z ohranjanjem in varstvom okolja.
- Za seboj ne puščajte sledi ali smeti.
- Med vožnjo do vašega cilja se obnašajte okolju prijazno.

Porast uporabnikov koles z električno podporo, od katerih nekateri še nimajo prav veliko izkušenj, in sočasna širitev njihovega potovalnega dometa v bolj alpske regije povečujeta pritisk na krajino in naravno okolje na teh območjih. Planinske organizacije lahko temu kljubujejo s pripravo ukrepov celovitega usposabljanja in kampanj za osveščanje, vendar pričakujejo, da bodo uporabnike opozarjale in izobraževale tudi druge povezane organizacije.

Turizem in kolesa z električno podporo

V številnih krajih si turistične organizacije prizadevajo razširiti svojo ponudbo za gorske kolesarje, ciljajo pa tudi na uporabnike koles z električno podporo. Pogosteje se na primer uporabljajo žičnice, gradi se parkirišča za kolesa. Kolesarski turizem - z ali brez električnega vetra v hrbet - lahko postane stalen finančni priliv za alpske skupnosti skozi celo leto. Glede na svoje izkušnje lahko planinske organizacije potrdijo, da je aktivna in priljudna intervencija učinkovito orodje za preprečevanje konfliktov in težav, ki lahko nastanejo zaradi rabe poti s strani različnih uporabnikov. Obenem združenje CAA zahteva sodelovanje vseh zainteresiranih deležnikov, kot so turistične organizacije, lokalne oblasti, upravljalci žičnic, lastniki zemljišč, skrbniki poti, okoljevarstvene organizacije ter športna združenja v sodelovanju z lokalno kolesarsko skupnostjo, z namenom, da bi razvili primerne in uporabne storitve in rešitve za specifične razmere na vsaki lokaciji.

Odobreno na generalni skupščini CAA 16. septembra 2017 v Malbunu v Lihtenštajnu.

www.alpenverein.it www.cai.it www.alpenverein.de www.ffcam.fr www.alpenverein.li www.pzs.si
www.alpenverein.at www.sac-cas.ch